

การพัฒนาองค์ประกอบความสุขของโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องค์กรักษ์
The Development of Element's Happiness in Ongkharak Demonstration School,
Srinakharinwirot University

เกวลิณ งามพิริยกร¹ ณัฐพล ธรรมมาวิวัฒน์² และ วัฒนชัย ขวาลำธาร^{3*}

Geawalin Ngampiriyakorn¹, Nattapon Thammawiwat² and Wattanachai Kwalamthan^{3*}

^{1,2,3}สถาบันวิจัย พัฒนา และสาธิตการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

^{1,2,3}Educational Research Development and Demonstration Institute, Srinakharinwirot University, Thailand

¹E-mail: geawalinngampiriyakorn@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-7102-5553>

²E-mail: bm2_nattapon@hotmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-0359-9720>

^{3*}Corresponding Author's Email: watlamthan.swu@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-1349-0788>

Received 25/09/2022

Revised 29/09/2022

Accepted 29/09/2022

บทคัดย่อ

ความสุขในสถานศึกษาเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอีกประการที่ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ การตระหนักรู้ถึงคุณค่าในตนเอง และเกิดพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามปัจจุบันมีปัจจัยต่าง ๆ มากมายที่ส่งผลให้ความสุขในสถานศึกษาลดลง ดังนั้นการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาองค์ประกอบความสุขของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องค์กรักษ์ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี เริ่มจากการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลกับผู้ให้ข้อมูล 4 กลุ่ม ได้แก่ (1) ผู้บริหาร 5 ราย (2) อาจารย์ 10 ราย (3) นักเรียน 10 ราย และ (4) ผู้ปกครอง 5 ราย ใช้วิธีการสัมภาษณ์ผ่านแนวทางการสัมภาษณ์แตกต่างกันตามความเหมาะสมของกลุ่มเป้าหมาย ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา เพื่อหาองค์ประกอบความสุข จากนั้นดำเนินการวิจัยเชิงปริมาณ เก็บข้อมูลกับบุคลากรทั้งหมด แบ่งเป็น 2 กลุ่มงาน ได้แก่ (1) สายปฏิบัติการ และ (2) สายวิชาการ รวมทั้งหมดจำนวน 89 ราย ด้วยแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบความเชื่อมั่นจากผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นใช้การวิเคราะห์ข้อมูลระดับตัวแปรเดียวด้วยสถิติพรรณนา และการวิเคราะห์ข้อมูลระดับหลายตัวแปรด้วยสถิติถดถอยพหุคูณ รูปแบบพหุระดับ เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย ผลการวิจัย พบว่าองค์ประกอบโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทร วิโรฒ องค์กรักษ์ มี 7 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) สุขภาพอนามัย (2) เกื้อกูลสังคม (3) สร้างความสนุก ผ่อนคลาย (4) โอกาสพัฒนาศักยภาพ (5) รู้จักใช้เงิน (6) อยู่ร่วมกันเป็นครอบครัว และ (7) ความเชื่อมั่นในองค์กร โดยบุคลากรส่วนใหญ่มีความสุขในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 61.80 และมีร้อยละของคะแนนเฉลี่ยต่อความสุขด้านเกื้อกูลสังคมในสัดส่วนสูงสุด ร้อยละ 83.38 รองลงมาคือด้านโอกาสพัฒนาศักยภาพ ร้อยละ 75.77 แต่เป็นที่น่าสนใจว่าความสุขด้านสุขภาพอนามัยที่อยู่ในระดับน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 57.61 ทั้งนี้เมื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสุข พบว่า การสนับสนุนทางสังคมด้านอารมณ์จิตใจ และการปฏิบัติตามแผนและนโยบายด้านกระบวนการขององค์กร มีอิทธิพลต่อความสุขนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย และสามารถอธิบายการผันแปรได้ร้อยละ 33.2 ($R^2 = 0.332$) และ 30.4 ($R^2 = 0.304$) ตามลำดับ

คำสำคัญ: การพัฒนา; ความสุข; โรงเรียนสาธิต; มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

Abstract

Happiness in school is another important element that results in learning. Self-awareness and continuous self-development. However, Nowadays, many factors affect happiness in school. The purpose of this study was to investigate the element of happiness, and factors influencing happiness, and find the guidelines for developing the element of happiness in Ongkharak demonstration school, Srinakharinwirot university. This study employed a mixed-methods approach; First, starting with qualitative research and analysis unit with the organization. Data were collected with 4 groups of informants, namely (1) 5 administrators, (2) 10 teachers, (3) 10 students, and (4) 5 parents. The interview method was used differently as appropriate of the target group and included contents analysis. Finally, there's quantitative research. Data were collected by census survey with all personnel, divided into 2 groups: (1) operational personnel and (2) academic personnel. A total of 89 patients were assessed using a questionnaire that was subjected to professional scrutiny. To evaluate the research hypothesis, the data were examined using descriptive statistics, and multiple regression statistics. The results showed that there are 7 elements of happiness in Ongkharak demonstration school, Srinakharinwirot university; (1) good health (2) good social support (3) good fun and relaxation (4) good opportunity (5) good spend money (6) good living and (7) good organization. Furthermore, the results revealed that the happiness of the employees was moderate level accounted for 61.80 percent, and the highest percentage of the average score on good social support happiness was 83.38 percent, followed by good opportunity at 75.77 percent, but good health happiness was at a minimum. 57.61 percent of the total. When the factors influencing happiness were examined, it was discovered that emotional and psychological social support (Beta = 0.428) and organizational process plans and policies (Beta = 0.383) had a statistically significant influence on happiness at the level of 0.01, which is based on the research hypothesis, and the variables could explain the variation by 33.2 percent ($R^2 = 0.332$) and 30.4 percent ($R^2 = 0.304$), respectively.

Keywords: Development; Happiness; Demonstration School; Srinakharinwirot University

บทนำ

ประเทศไทยให้ความสำคัญกับระบบการศึกษาและการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไทยอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการจัดสรรงบประมาณด้านการศึกษาในแต่ละปีกว่า 5 แสนล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 17.6 ของงบประมาณทั้งหมดของประเทศ ซึ่งถือเป็นสัดส่วนที่สูงมากเมื่อเทียบกับการจัดสรรงบประมาณของประเทศอื่นๆ รวมถึงเพิ่มชั่วโมงเรียนถึง 1,200 ชั่วโมงต่อปี มากกว่าเด็กฟินแลนด์ถึง 500 ชั่วโมง ในช่วงที่ผ่านมาคุณภาพการศึกษาของประเทศไทยเมื่อเทียบกับประเทศต่าง ๆ ในกลุ่มอาเซียน พบว่าอยู่ลำดับสุดท้าย เรียงตามลำดับที่ดีที่สุด ดังนี้ อันดับ 1 ประเทศสิงคโปร์ อันดับ 2 ประเทศมาเลเซีย อันดับ 3 ประเทศบรูไน ดารุสซาลาม อันดับ 4 ประเทศฟิลิปปินส์ อันดับ 5 ประเทศอินโดนีเซีย อันดับ 6 ประเทศกัมพูชา อันดับ 7 ประเทศเวียดนาม และอันดับ 8 ประเทศไทย โดยเฉพาะความรู้ด้านคณิตศาสตร์ การอ่านและวิทยาศาสตร์ ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย (จุมพจน์ วณิชกุล วชิร ชูชาติ และสาโรจน์ เผ่าวงศ์สกุล, 2560) เป็นที่น่าตกใจว่าทักษะในการอ่านของเด็กไทยอยู่ในระดับต่ำมาก เพราะมีเด็กไทยกว่าร้อยละ 74 ที่อ่านภาษาไทยไม่รู้เรื่อง ตั้งแต่การอ่านไม่ออก อ่านแล้วตีความไม่ได้ ไปจนถึงอ่านแล้ววิเคราะห์ความหมายไม่ถูก ทั้งที่ภาษาไทยถือเป็นภาษาแม่และภาษาราชการของประเทศ สะท้อนให้เห็นถึงช่องว่างของกระบวนการพัฒนาระบบการศึกษาไทยในปัจจุบัน

กระบวนการพัฒนาการศึกษาของไทย พบว่า การแข่งขันทางการศึกษาเป็นแรงผลักดันที่ทำให้สถาบันการศึกษา เร่งพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นหลักสูตร ทรัพยากร และโครงสร้าง ล้วนมุ่งเน้นการพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรม แต่อย่างไรก็ตามผลจากการมุ่งเป้าพัฒนาด้านโครงสร้างมากเกินไป จนละเลยการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน กลับทำให้เกิดช่องว่างและปัญหาตามมา เช่น ผู้เรียนขาดทักษะการคิดวิเคราะห์และเชื่อมโยง ผู้เรียนขาดความรับผิดชอบในการเรียน ผู้เรียนมีผลการเรียนที่ต่ำกว่าเกณฑ์ เป็นต้น (ศุภณัฐ อินทร์งาม และอำนาจ ชนะวงศ์, 2562) ประกอบกับปัจจุบันระบบการศึกษาไทยให้ความสำคัญกับเกรดเฉลี่ยค่อนข้างมาก ทำให้นักเรียนต้องแข่งขันและใช้เวลาส่วนใหญ่ไปกับการติวหนังสือนอกโรงเรียน สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาด้านความเครียดในโรงเรียน สามารถแบ่งได้ 3 ระดับ ได้แก่ (1) ระดับที่ 1 คือมีความเครียด วิตกกังวล ไม่มีสมาธิ แต่ไม่กระทบกับผลการเรียน และความสัมพันธ์กับบุคคลรอบข้าง (2) ระดับที่ 2 มีรุนแรงมากขึ้น เริ่มส่งผลกระทบต่อการศึกษา การทำงาน และความสัมพันธ์กับบุคคลรอบข้าง เริ่มที่จะแยกตัวออกจากกลุ่ม และ (3) ระดับที่ 3 เป็นระดับที่รุนแรงและมีผลกระทบต่อตัวนักเรียนเป็นอย่างมาก นักเรียนจะไม่มีสมาธิ ผลการเรียนตกต่ำ มีภาวะซึมเศร้า เหนื่อยล้า ไม่มีพลังกำลัง ระบบประสาททำงานผิดปกติ สมรรถภาพต่ำลง และอาจก่อให้เกิดภาวะอยากฆ่าตัวตาย ซึ่งผลกระทบเหล่านี้ล้วนมีสาเหตุมาจากการที่นักเรียนมีภาวะกดดัน และมีความเครียดในการเรียน ปราศจากความสุขในการมาโรงเรียน

งานวิจัยที่ผ่านมาพบว่า ความสุขมีผลต่อการเรียนรู้ โดยเฉพาะการตระหนักรู้ถึงคุณค่าในตนเอง ทำให้เกิดกระบวนการที่เรียกว่า ความภูมิใจในตนเอง ทำให้นักเรียนมีความต้องการที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้รวมถึงการตระหนักรู้ในบทบาทหน้าที่ของตน (รณยุทธ ขวัญมงคล และอาชัญญา รัตนอุบล,

2563) ซึ่งหากผู้เรียนเกิดความสุขในระหว่างที่เรียน จะส่งผลให้นักเรียนสามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ เพราะผู้เรียนเกิดความสนใจใฝ่เรียนรู้ มีความพึงพอใจในการเรียน และเห็นคุณค่าในตนเอง (กมล โพธิ์เย็น, 2559) ขณะทำงานวิจัยบางส่วนกลับพบข้อมูลที่น่าสนใจว่า ผู้เรียนที่มีความวิตกกังวลมาก ส่วนใหญ่มีผลการเรียนที่ต่ำอย่างเห็นได้ชัด อีกทั้งความวิตกกังวลยังเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสุขและคุณค่าในตนเองอีกด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ อาภากร ราชสงฆ์ และคณะ (2563) ที่ทำวิจัยเรื่อง การเรียนรู้มีความสุข ของนักเรียนวัยรุ่นในจังหวัดสงขลา พบว่า นักเรียนที่มีการเห็นคุณค่าในตนเอง และมีแรงจูงใจในการพัฒนาตนเองที่น้อย ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มนักเรียนที่มีความสุขในระดับน้อย ขณะที่นักเรียนที่มีความสุขในระดับมากกลับเห็นคุณค่าในตนเอง มีแรงจูงใจในการพัฒนาตนเอง และมีทักษะในด้านต่างๆ เพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด และเป็นที่น่าสนใจว่าเมื่อผู้เรียนมีความสุขเพิ่มขึ้น ครูผู้สอนจะมีความสุขเพิ่มขึ้นด้วยเช่นกัน ส่งผลให้บรรยากาศในโรงเรียนและคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมีประสิทธิภาพมากขึ้น

จากผลการวิจัยที่ผ่านมาสะท้อนให้เห็นว่า ความสุข ถือเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อคุณภาพของผู้เรียน ทั้งด้านผลการเรียนและคุณภาพชีวิต อีกทั้งยังมีอิทธิพลต่อผู้สอนและบุคลากรในสถานศึกษาให้สามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังนั้นจึงเกิดคำถามการวิจัยที่ว่า ความสุขในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ มีองค์ประกอบอะไรบ้าง และอะไรบ้างที่ส่งผลให้ความสุขในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ มีระดับที่เพิ่มขึ้น เพื่อยกระดับคุณภาพทางการศึกษาและกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับนโยบายและยุทธศาสตร์ของสถาบันวิจัย พัฒนา และสาธิตการศึกษา และสร้างให้โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ เป็นองค์กรแห่งความสุขต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบความสุขของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อองค์ประกอบความสุขของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed-Methods) แบ่งการวิจัยออกเป็น 2 ระยะ เริ่มต้นจากการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อหาองค์ประกอบความสุข จากนั้นดำเนินการวิจัยเชิงปริมาณเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อองค์ประกอบความสุข มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

ระยะที่ 1 การวิจัยเชิงคุณภาพ

1. **กลุ่มเป้าหมาย** ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบไปด้วยผู้ให้ข้อมูลหลัก 4 กลุ่ม ซึ่งถือเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับนโยบายโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ ได้แก่ (1) ผู้บริหาร 5 ราย (2) อาจารย์ 10 ราย (3) นักเรียน 10 ราย และ (4) ผู้ปกครอง 5 ราย รวมทั้งสิ้น จำนวน 30 ราย

2. **วิธีการ เครื่องมือ และการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ** การวิจัยนี้ใช้เทคนิคการสัมภาษณ์แบบสัมภาษณ์เชิงลึก และมีแนวทางการสัมภาษณ์ เป็นเครื่องมือช่วยในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลักได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ นักเรียน และผู้ปกครอง นอกจากนี้ยังใช้เทคนิคการสัมภาษณ์กลุ่ม โดยสัมภาษณ์กลุ่มนักเรียน จำนวน 10 คน ทั้งนี้การสัมภาษณ์เชิงลึกและการสัมภาษณ์กลุ่ม ดำเนินการร่วมกับการสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม ตลอดระยะเวลาการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยให้ความสำคัญกับความรู้สึกของผู้ให้ข้อมูล ว่ามีความรู้สึกเช่นไร จากการแสดงออก การสังเกตสีหน้า ท่าทาง อันแสดงออกถึงอารมณ์ร่วมของผู้ให้ข้อมูล ที่ไม่ได้แสดงออกมาด้วยคำพูด หากผู้ให้ข้อมูลไม่ประสงค์ให้ข้อมูลต่อผู้วิจัยจะยุติการเก็บข้อมูลทันที นอกจากนี้ขณะเก็บข้อมูลผู้วิจัยได้ทำการจดบันทึกข้อมูลอย่างสม่ำเสมอทุกครั้งที่ทำการสัมภาษณ์ และการสังเกต เพื่อเป็นการตรวจสอบความถูกต้องและความครบถ้วนของข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล มุ่งเน้นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากสนาม คือ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ โดยประสานงานขอความร่วมมือกับกลุ่มเป้าหมาย เพื่อกำหนดหมายเวลาเก็บข้อมูล และใช้การสัมภาษณ์ในลักษณะที่เป็นกันเอง เพื่อเข้าถึงประเด็นที่ต้องการสัมภาษณ์ในเชิงลึก และขณะสัมภาษณ์ได้ทำการจดบันทึกข้อมูลจากบันทึกภาคสนาม โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย เพื่อใช้ประกอบในการวิเคราะห์ข้อมูล ทั้งนี้ได้ทำการตรวจสอบข้อมูลทั้งขณะที่เก็บรวบรวมข้อมูลในภาคสนาม และหลังจากออกจากสนาม โดยตรวจสอบความเที่ยงตรงของข้อความและข้อมูลที่ได้ จากการดูประเด็นคำถามและข้อความว่าได้สื่อความหมายตรงตามที่ต้องการหรือไม่ โดยทดสอบกับข้อมูลอื่นที่มีอยู่เดิมจากแหล่งอื่นๆ ในลักษณะทดสอบแบบสามเส้า (Triangulation) ตามระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อจะได้ข้อมูลที่แม่นยำและมีความน่าเชื่อถือมากที่สุด และนำมาเชื่อมโยงกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และนำมาวิเคราะห์ต่อไป ทั้งนี้ยังได้ทำการจัดหมวดหมู่ และเรียบเรียงข้อมูลที่ได้จากสนามตามประเด็นสัมภาษณ์ โดยการทำการเปรียบเทียบในแต่ละประเด็นที่สัมภาษณ์ เพื่อให้เห็นความเหมือนต่างของข้อมูล

3. **การวิเคราะห์ข้อมูล** ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ตามแนวคิดของ Miles & Huberman (1994) ซึ่งมีองค์ประกอบในการวิเคราะห์อยู่ 3 ประการ ได้แก่ (1) การจัดระเบียบข้อมูล ด้วยการสรุปและทำการเปรียบเทียบ เพื่อให้ข้อมูลเป็นระเบียบและเป็นระบบ ง่ายต่อการใช้งาน ทั้งนี้เพื่อเป็นการจำแนกหมวดหมู่ของข้อมูล จัดลำดับความสำคัญและความสัมพันธ์ของข้อมูล พร้อมทั้งจะนำเสนอได้อย่างเป็นระบบ (2) การแสดงข้อมูล เป็นกระบวนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ความเชื่อมโยง แบบรูปภาพ และตารางกับความสัมพันธ์ของข้อมูลที่เกิดขึ้น เพื่อให้เข้าใจปรากฏการณ์ได้อย่างชัดเจน และ (3) หาข้อสรุป และการตีความ โดยตรวจสอบความถูกต้องแม่นยำของผลการวิจัย เพื่อหาข้อสรุปจากข้อมูลที่สะท้อนให้เห็นถึงองค์ประกอบ

ความสุขของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องค์กรฯ เพื่อนำไปสู่การเสนอแนวทางและนโยบาย เพื่อช่วยสร้างความสุขในโรงเรียนฯ ให้โรงเรียนเป็นองค์กรแห่งความสุขต่อไป

ระยะที่ 2 การวิจัยเชิงปริมาณ

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งนี้เก็บรวบรวมข้อมูลจากบุคลากรใน สถาบันวิจัย พัฒนา และสาธิตการศึกษา การวิจัยนี้การสำรวจเชิงสำมะโน (Census Survey) โดยเก็บข้อมูลกับบุคลากรใน สถาบันวิจัย พัฒนา และสาธิตการศึกษา ทั้งหมดจำนวน 120 คน แบ่ง เป็น 2 กลุ่มงานได้แก่ (1) บุคลากรสายปฏิบัติการ และ (2) บุคลากรสายวิชาการ อย่างก็ตามเนื่องด้วยข้อจำกัดด้านการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการเก็บข้อมูล จึงทำให้ได้ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 89 คน จาก 120 คน คิดเป็นร้อยละ 74.16 ของประชากรทั้งหมด ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับที่ยอมรับได้

2. วิธีการ เครื่องมือที่ และการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ การวิจัยนี้ได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณขึ้นจากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งผลการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ การสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องค์กรฯ จากนั้นได้สร้างแบบสอบถาม โดยผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ และนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาทดสอบความตรงเชิงเนื้อหา และทดสอบความเชื่อมั่น ดังนี้

ทดสอบความตรงเชิงเนื้อหา: ด้วยการนำแบบสอบถามส่งให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และความสอดคล้องของข้อมูล แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามเพื่อความถูกต้องด้านภาษา ความเที่ยงตรง และความครอบคลุมเนื้อหา

ทดสอบความเชื่อมั่น: ให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาแบบสอบถาม โดยหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม (IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ผ่านการตรวจสอบโดยให้เกณฑ์ในการตรวจพิจารณาข้อคำถาม ซึ่งข้อคำถามทั้งหมดมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.71-1.00 ถือว่าแบบสอบถามมีค่าความเที่ยงตรงที่เชื่อถือได้ จากนั้นใช้สูตรการวิเคราะห์ของครอนบาช (Cronbach's Method) หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาช และเมื่อคำนวณจากแบบสัมภาษณ์ทั้งฉบับ ได้ค่า Alpha อยู่ที่ 0.86 ซึ่งสามารถยอมรับได้

เครื่องมือในการวิจัยเชิงปริมาณ การวิจัยนี้ใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ โดยพัฒนาขึ้นจากการทบทวนเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งได้มีการสัมภาษณ์เชิงและสัมภาษณ์กลุ่มจากการวิจัยเชิงคุณภาพในระยะที่ 1 เพื่อนำมากำหนดเป็นตัวชี้วัด ตัวแปรอิสระ และตัวแปรตามในการวิจัย โดยข้อคำถาม 4 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ปัจจัยด้านคุณลักษณะของบุคลากร มีจำนวน 3 ข้อคำถาม 3 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ตำแหน่งงาน ส่วนที่ 2 ปัจจัยด้านการสนับสนุนทางสังคม มีจำนวน 21 ข้อคำถาม 3 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ด้านข้อมูลข่าวสาร ด้านอารมณ์และจิตใจ และด้านทรัพยากร ส่วนที่ 3 ปัจจัยด้านแผนและนโยบาย มีจำนวน 15 ข้อคำถาม 3 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การบริหารจัดการ กระบวนการ การติดตามผล ส่วนที่ 4 ความสุขของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องค์กรฯ มีจำนวน 42 ข้อ

คำถาม 1 ตัวแปรตาม ข้อคำถามทั้งหมดเป็นข้อคำถามปลายปิด โดยจำแนกเกณฑ์ของระดับความสุขเป็น 4 ระดับการปฏิบัติ

3. การวิเคราะห์ผลการวิจัย ในการวิจัยเชิงปริมาณวิเคราะห์และประมวลผล ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิเคราะห์สถิติการวิจัยทางสังคมศาสตร์ 2 ขั้นตอน ดังนี้ การวิเคราะห์ตัวแปรเดียว ในการวิเคราะห์นี้เป็นการวิเคราะห์เพื่อแสดงการกระจายของข้อมูล และอธิบายคุณลักษณะทั่วไปบุคลากรโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ การสนับสนุนทางสังคม แผนและนโยบาย รวมถึงระดับความสุขของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ โดยใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่ามัธยฐาน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสูงสุด และค่าต่ำสุด วิเคราะห์ข้อมูลตัวแปรหลายตัว การวิเคราะห์ข้อมูลระดับสุดท้าย ในระดับนี้ใช้การวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณ และใช้การเลือกตัวแปรเข้าสมการแบบปกติ (Enter) เพื่ออธิบายอิทธิพลของตัวแปรอิสระมากกว่า 2 ตัวแปรขึ้นไป ซึ่งเป็นตัวแปรตาม 1 ตัว นอกจากนี้ตัวแปรอิสระนั้นทั้งหมด ทั้งนี้ตัวแปรที่จะนำเข้าวิเคราะห์ต้องมีการวัดในระดับอันตรภาค ขึ้นไปเท่านั้น อนึ่งได้มีการจัดกระทำตัวแปรใหม่ให้มีระดับอันตรภาคด้วยวิธีการ สร้างตัวแปรหุ่น ได้แก่ ระดับการศึกษาสูงสุด และตำแหน่งงาน อย่างไรก็ตามในการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสุขของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ ครั้งนี้ เป็นการวิเคราะห์ปัจจัย 3 กลุ่มที่น่าจะมีอิทธิพลต่อความสุขในโรงเรียน โดยตัวแปรที่นำเข้าสู่การวิเคราะห์ ครั้งละ 3 ตัวแปร ถือว่าการวิเคราะห์นี้เป็นรูปแบบสมบูรณ์ (Full Model)

จริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

โครงการวิจัยเรื่องนี้ได้ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการจริยธรรมในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เลขที่ SWUEC 236/2564E และขณะเก็บรวบรวมข้อมูลได้คำนึงถึงความปลอดภัยและการปกป้องข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่างเป็นสำคัญ โดยกลุ่มตัวอย่างสามารถถอนตัวออกจากการวิจัยได้ตลอดเวลาหากไม่สบายใจหรือรู้สึกไม่ดี ทั้งนี้ ข้อมูลทั้งหมดจะถูกเก็บเป็นความลับ และจะนำเสนอข้อมูลในภาพรวมเท่านั้น

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาภายใต้แนวคิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตโดยชุมชนมีส่วนร่วม มุ่งเน้นการนำเสนอผลการวิจัยครอบคลุม 2 ประเด็นหลัก ได้แก่ องค์ประกอบความสุขและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อองค์ประกอบความสุขของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ รายละเอียดดังนี้

1. การวิเคราะห์องค์ประกอบความสุขของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์

การวิเคราะห์องค์ประกอบความสุขของโรงเรียนสาธิต มศว องครักษ์ ผู้วิจัยพิจารณาจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพในประเด็นความสุขในโรงเรียนของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่ม ทั้งนักเรียน อาจารย์ผู้บริหาร และผู้ปกครอง รวม 30 คน ซึ่งทั้งหมดมีส่วนที่จะทำให้เกิดความสุขขึ้นในโรงเรียน โดยใช้

องค์ประกอบความสุข 8 ประการของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (2554) มาเป็นพื้นฐานในการวิเคราะห์ ผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์องค์ประกอบความสุขของโรงเรียนสาธิต มศว องครักษ์ ได้ทั้งสิ้น 7 องค์ประกอบ (ตารางที่ 1) ดังนี้

1.1 สุขภาพอนามัย หมายถึง การที่บุคลากรและนักเรียนมีสุขภาพดีทั้งร่างกายและใจ รู้จักกิน รู้จักใช้ชีวิต เป็นการส่งเสริมด้านการดูแลสุขภาพร่างกาย ออกกำลังกาย และรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ เพื่อให้บุคลากรและนักเรียนมีร่างกายแข็งแรง จิตใจแจ่มใส เบิกบาน ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการทำงานและการเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 เกื้อกูลสังคม หมายถึง การที่บุคลากรและนักเรียนมีสังคมดี มีความรักความสามัคคีต่อชุมชนที่ตนทำงานและเรียน ส่งเสริมให้มีความเอื้อเฟื้อต่อเพื่อนร่วมงาน ช่วยเหลือสังคมรอบข้าง เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม หากสังคมรอบข้างดี โรงเรียนก็มีความสุขไปด้วย ทั้งนี้ บุคลากรและนักเรียนต้องมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เป็นการส่งเสริมความมีน้ำใจไมตรี เอื้ออาทรต่อกันในโรงเรียน ไม่กลั่นแกล้งกัน เพื่อให้เกิดความรักใคร่ปรองดองกัน สามัคคีกัน

1.3 สร้างความสนุก ผ่อนคลาย หมายถึง การที่บุคลากรและนักเรียนรู้จักผ่อนคลาย เป็นการสร้างความสนุกสนาน สร้างรอยยิ้มให้เกิดขึ้นในชั้นเรียน เพื่อผ่อนคลายความเมื่อยล้า ความตึงเครียดจากการทำงานหรือการเรียน ซึ่งเป็นการช่วยให้เกิดขวัญและกำลังใจที่ดี และทำให้ทั้งบุคลากรและนักเรียนมีโอกาสสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

1.4 โอกาสพัฒนาศักยภาพ หมายถึง การที่บุคลากรและนักเรียนมีโอกาสพัฒนาความรู้ ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อพัฒนาตัวเองอยู่เสมอ มีการส่งเสริมการศึกษาหาความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ให้บุคลากรมีการพัฒนาตนเองตลอดเวลาจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ หรือสนับสนุนกิจกรรมการอบรมให้เกิดขึ้นในโรงเรียน เพื่อนำไปสู่การเป็นมืออาชีพ และความมั่นคงก้าวหน้าในการทำงาน ในขณะเดียวกันนักเรียนต้องมีทางเลือกในการเรียนที่หลากหลายเช่นกัน เช่น การมีวิชาเลือกเพิ่มขึ้น

1.5 จัดสรรเงินเป็น หมายถึง การที่บุคลากรและนักเรียนใช้เงินเป็น มีเงิน รู้จักเก็บ รู้จักใช้ ไม่เป็นหนี้ เป็นการส่งเสริมให้บุคลากรและโรงเรียนใช้จ่ายอย่างประหยัด มีเงินเก็บออมไว้ใช้ในยามจำเป็น ในขณะเดียวกัน โรงเรียนควรมีการสนับสนุนงบประมาณเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน และส่งเสริมให้บุคลากรมีสวัสดิการที่ดี มีคุณธรรมในการจัดสรรเงินงบประมาณ

1.6 อยู่ร่วมกันเป็นครอบครัว หมายถึง การที่บุคลากรและนักเรียนมีครอบครัวที่ดี มีครอบครัวที่อบอุ่นและมั่นคง เป็นการส่งเสริมการสร้างความรักความผูกพันในครอบครัว และสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัว อีกทั้ง ในโรงเรียนยังอยู่อาศัยกันเหมือนเป็นครอบครัวใหญ่ รู้จักแบ่งหน้าที่กัน ให้อภัยซึ่งกันและกัน มีความสนิทสนมกลมเกลียวกันเป็นอย่างดี

1.7 เชื่อมมั่นในองค์กร หมายถึง การที่บุคลากรและนักเรียนเชื่อมั่นในนโยบายของโรงเรียน รวมทั้งมีความภาคภูมิใจที่ได้ทำงานหรือได้เรียนในโรงเรียนแห่งนี้ มีความสุขที่ได้มาโรงเรียน เป็นผู้ประชาสัมพันธ์ความดีความชอบให้โรงเรียน เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนองค์กรอย่างเป็นรูปธรรมแท้จริง

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบองค์ประกอบความสุขของโรงเรียนสาธิต มศว องค์กรฯ และ ความสุขของ สสส.

องค์ประกอบความสุขของ สสส.	องค์ประกอบความสุขของโรงเรียนสาธิตฯ
Happy Body/Happy Heart	สุขภาพอนามัยดี
Happy Society/Happy Soul	เกื้อกูลสังคม
Happy Relax/Happy Heart	สร้างความสนุก ผ่อนคลาย
Happy Brain	โอกาสพัฒนาศักยภาพ
Happy Money/Happy Soul	จัดสรรเงินเป็น
Happy Family/Happy Heart	อยู่ร่วมกันเป็นครอบครัว
-	เชื่อมั่นในองค์กร

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ความสุขของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หมายถึง การที่บุคลากรและนักเรียนของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีสุขภาวะสมบูรณ์ทั้ง 7 ด้าน ได้แก่ มีสุขภาพอนามัยดี เกื้อกูลสังคม สร้างความสนุก ผ่อนคลาย มีโอกาสพัฒนาศักยภาพ รู้จักใช้เงิน อยู่ร่วมกันเป็นครอบครัว และมีความเชื่อมั่นในองค์กร

2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อองค์ประกอบความสุขของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องค์กรฯ

บุคลากรในสถาบันวิจัย พัฒนา และสาธิตการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องค์กรฯ ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง ระหว่าง 30-39 ปี คิดเป็นร้อยละ 51.70 รองลงมาเป็นกลุ่ม ไม่เกิน 29 ปี และระหว่าง 40-49 ปี คิดเป็น 27.00 และ 18.00 ตามลำดับ และมีบุคลากรที่มีอายุตั้งแต่ 50 ปี ขึ้นไป เพียงร้อยละ 3.30 เท่านั้น โดยมีอายุเฉลี่ยที่ 34.05 ปี ทั้งนี้พบว่าบุคลากรส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรีและสูงกว่า คิดเป็นร้อยละ 42.70 และ 55.10 ตามลำดับ มีบุคลากรเพียงร้อยละ 2.20 เท่านั้นที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี นอกจากนี้ยังพบว่า บุคลากรมีคุณวุฒิด้านการศึกษา และ วุฒิการศึกษาอื่น ๆ ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน คิดเป็นร้อยละ 47.20 และ 52.80 ตามลำดับ (ตารางที่ 2)

เมื่อพิจารณาสังกัดส่วนงานพบว่า บุคลากรส่วนใหญ่ สังกัดโรงเรียนสาธิตฯ สูงที่สุด คิดเป็นร้อยละ 74.10 รองลงมาเป็นกลุ่มที่สังกัดสำนักงานผู้อำนวยการ ร้อยละ 18.00 และศูนย์วิจัยพัฒนา และสาธิตการศึกษา น้อยที่สุดเพียงร้อยละ 7.90 เท่านั้น โดยเมื่อวิเคราะห์ตำแหน่งงานและประสบการณ์ทำงานพบว่า ส่วนใหญ่เป็น

บุคลากรสายวิชาการถึงร้อยละ 68.50 และส่วนหนึ่งเป็นบุคลากรสายปฏิบัติการร้อยละ 31.50 โดยส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทำงานที่สถาบันมาแล้ว ระหว่าง 6-9 ปี ร้อยละ 33.70 รองลงมาคือ ระหว่าง 2-5 ปี ร้อยละ 28.10 โดยมีกลุ่มที่ทำงานไม่เกิน 1 ปี และตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป ร้อยละ 24.70 และ 13.50 ตามลำดับ (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 ร้อยละของบุคลากร จำแนกตามคุณลักษณะทั่วไป

คุณลักษณะทั่วไป	ร้อยละ
1. อายุ	
ไม่เกิน 29 ปี	27.00
ระหว่าง 30-39 ปี	51.70
ตั้งแต่ 40 ปี ขึ้นไป	21.30
รวม	100.00 (89)
Mean = 34.05 ปี S.D. = 7.12 ปี Min = 24.00 ปี Max = 59.00 ปี	
2. ระดับการศึกษาสูงสุด	
ต่ำกว่าปริญญาตรี	2.20
ปริญญาตรี	42.70
สูงกว่าปริญญาตรี	55.10
รวม	100.00 (89)
3. คุณวุฒิการศึกษา	
วุฒิด้านการศึกษา (ครุศาสตร/ศึกษาศาสตร/การศึกษา)	47.20
วุฒิการศึกษาอื่น ๆ	52.80
รวม	100.00 (89)
4. สังกัดส่วนงาน	
โรงเรียนสาธิตฯ	74.10
ศูนย์วิจัยพัฒนา และสาธิตการศึกษา	7.90
สำนักงานผู้อำนวยการ	18.00
รวม	100.00 (89)
5. ตำแหน่งงาน	
สายวิชาการ	68.50
สายปฏิบัติการ	31.50
รวม	100.00 (89)

คุณลักษณะทั่วไป	ร้อยละ
6. ประสบการณ์ทำงาน (อายุงาน)	
ไม่เกิน 1 ปี	24.70
ระหว่าง 2-9 ปี	61.80
ตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป	13.50
รวม	100.00 (89)
Mean = 5.19 ปี S.D. = 3.56 ปี Min = 1.00 ปี Max = 13.00 ปี	

การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสุขของโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องค์กรักษ์ เป็นการวิเคราะห์ระดับหลายตัวแปร โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Linear Regression) รูปแบบพหุระดับ เพื่อทดสอบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสุขของโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องค์กรักษ์ โดยมีข้อกำหนดว่า ตัวแปรอิสระ และตัวแปรตามต้องเป็นระดับอันตรภาคชั้น (Interval Scale) หรือระดับอัตราส่วน (Ratio Scale) ตัวแปรใดที่มีการวัดระดับ นามบัญญัติ (Nominal Scale) และระดับอันดับ (Ordinal Scale) ต้องปรับให้เป็นตัวแปรหุ่น (Dummy Variable)

โดยตัวแปรที่ต้องปรับเป็นตัวแปรหุ่น ได้แก่ ตำแหน่งงาน ซึ่งกำหนดให้บุคลากรสายปฏิบัติการ เป็นกลุ่มอ้างอิง สำหรับตัวแปรหุ่นที่นำเข้าสู่การวิเคราะห์ ได้แก่ บุคลากรสายวิชาการ ส่วนตัวแปรที่มีการวัดระดับอันตรภาคชั้นที่นำเข้าวิเคราะห์ ได้แก่ อายุ ประสบการณ์ทำงาน ด้านข้อมูลข่าวสาร ด้านอารมณ์จิตใจ ด้านทรัพยากร ด้านการบริหารจัดการ ด้านกระบวนการ และด้านการติดตามผล ข้อเสนอจากการวิเคราะห์ด้วยถดถอยพหุคูณ ได้นำตัวแปรอิสระที่มีการวัดระดับ อันตรภาคชั้น 8 ตัว และตัวแปรหุ่น 1 ตัว เข้าร่วมวิเคราะห์ ดังกล่าวไว้ข้างต้น แต่ตัวแปรหุ่นมีข้อจำกัดคือมีความสามารถในการผันแปรอยู่ในช่วง ระหว่าง 1 กับ 0 เท่านั้น ซึ่งตัวแปรที่ดีควรเป็นตัวแปรที่ผันแปรได้มาก

ดังนั้นข้อจำกัดจึงอาจส่งผลกระทบต่อความสามารถของตัวแปรอิสระทั้งหมด ในการร่วมกันอธิบายการผันแปรค่าของตัวแปรตาม การวิเคราะห์ความสุขของโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องค์กรักษ์ (Model) ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

รูปแบบที่ 1 วิเคราะห์ปัจจัยคุณลักษณะของบุคลากรกับความสุข

รูปแบบที่ 2 วิเคราะห์ปัจจัยด้านการสนับสนุนทางสังคมกับความสุข

รูปแบบที่ 3 วิเคราะห์ปัจจัยด้านแผนและนโยบาย กับความสุข

ในการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสุขของโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องค์กรักษ์ด้วยสถิติถดถอยพหุคูณ รูปแบบพหุระดับ มีข้อกำหนดว่าตัวแปรที่นำเข้าสู่ การวิเคราะห์ต้องไม่มีตัวแปรคู่ใดที่มีความสัมพันธ์กันสูงเกิน 0.75 เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาความสัมพันธ์พหุร่วมเชิงเส้น (Multi-

collinearity) ซึ่งผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรรายคู่ของตัวแปรที่นำเข้าสู่การวิเคราะห์ตามรูปแบบที่ 1 รูปแบบที่ 2 และการวิเคราะห์รูปแบบที่ 3 พบว่าไม่มีตัวแปรคู่ใดมีความสัมพันธ์กันสูงเกิน 0.75 จึงสามารถนำตัวแปรทุกตัวเข้าสู่การวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณได้ มีรายละเอียดดังนี้

รูปแบบที่ 1 การวิเคราะห์ปัจจัยคุณลักษณะของบุคลากรกับความสุขของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องค์กรักษ์

ในการวิเคราะห์รูปแบบที่ 1 คือ ปัจจัยคุณลักษณะของบุคลากร มีตัวแปรที่นำเข้าสู่การวิเคราะห์ 4 ตัวแปร ประกอบด้วย ตัวแปรอิสระ 3 ตัว และตัวแปรตาม 1 ตัว ผลการวิเคราะห์พบว่า 1) อายุ ไม่มีอิทธิพลต่อความสุขของโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องค์กรักษ์ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย 2) ประสบการณ์ทำงาน ไม่มีอิทธิพลต่อความสุขของโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องค์กรักษ์ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย 3) ตำแหน่งงาน ไม่มีอิทธิพลต่อความสุขของโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องค์กรักษ์ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย

เมื่อเปรียบเทียบอิทธิพลของตัวแปรอิสระทั้ง 3 จากค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณมาตรฐาน (Beta) พบว่า ความสุขของโรงเรียนสาธิต ไม่ได้รับอิทธิพลสูงสุดจากตัวแปรใด เนื่องจากตัวแปรทั้งหมดไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้สามารถอธิบายการผันแปรได้ร้อยละ 0.7 ($R^2 = 0.007$) (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสุขของโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องค์กรักษ์

ตัวแปรอิสระ	b	Beta	Sig	ลำดับอิทธิพล
ปัจจัยคุณลักษณะของบุคลากร				
1. อายุ	-0.154	-0.071	0.597	-
2. ประสบการณ์ทำงาน	0.026	0.014	0.915	-
3. ตำแหน่งงาน	1.471	0.044	0.684	-
a	93.396			

$R^2 = 0.007$ F = 0.186 Sig of F = 0.905 n = 89

รูปแบบที่ 2 การวิเคราะห์ปัจจัยด้านการสนับสนุนทางสังคมกับความสุขของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องค์กรักษ์

ในการวิเคราะห์รูปแบบที่ 2 คือ ปัจจัยด้านการสนับสนุนทางสังคม มีตัวแปรที่นำเข้าสู่การวิเคราะห์ 4 ตัวแปร ประกอบด้วย ตัวแปรอิสระ 3 ตัว และตัวแปรตาม 1 ตัว ผลการวิเคราะห์พบว่า

1. ด้านข้อมูลข่าวสาร ไม่มีอิทธิพลต่อความสุขของโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องค์กรักษ์ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย

2. ด้านอารมณ์จิตใจ มีอิทธิพลต่อความสุขของโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องค์กรฯ และมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (b) เท่ากับ 1.753 หมายความว่า เมื่อบุคลากรได้รับการสนับสนุนด้านอารมณ์จิตใจเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะทำให้บุคลากรมีความสุขเพิ่มขึ้นถึง 1.753 หน่วย

3. ด้านทรัพยากร ไม่มีอิทธิพลต่อความสุขของโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องค์กรฯ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย

เมื่อเปรียบเทียบอิทธิพลของตัวแปรอิสระทั้ง 3 จากค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณมาตรฐาน (Beta) พบว่า ความสุขของโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องค์กรฯ ได้รับอิทธิพลสูงสุดจากการสนับสนุนทางสังคมด้านอารมณ์จิตใจ (Beta = 0.428) ซึ่งตัวแปรนี้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทั้งนี้สามารถอธิบายการผันแปรได้ร้อยละ 33.2 ($R^2 = 0.332$) (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสุขของโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องค์กรฯ

ตัวแปรอิสระ	b	Beta	Sig	ลำดับอิทธิพล
ปัจจัยด้านการสนับสนุนทางสังคม				
1. ด้านข้อมูลข่าวสาร	0.658	0.214	0.038	-
2. ด้านอารมณ์จิตใจ	1.753	0.428	0.000	1
3. ด้านทรัพยากร	0.315	0.082	0.441	-
a	56.390			

$R^2 = 0.332$ F = 14.095 Sig of F = 0.000 n = 89

รูปแบบที่ 3 การวิเคราะห์ปัจจัยด้านแผนและนโยบายกับความสุขของโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องค์กรฯ

ในการวิเคราะห์รูปแบบที่ 3 คือ ปัจจัยด้านแผนและนโยบาย มีตัวแปรที่นำเข้าสู่การวิเคราะห์ 4 ตัวแปร ประกอบด้วย ตัวแปรอิสระ 3 ตัว และตัวแปรตาม 1 ตัว ผลการวิเคราะห์พบว่า

1. ด้านการบริหารจัดการ ไม่มีอิทธิพลต่อความสุขของโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องค์กรฯ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย

2. ด้านกระบวนการ มีอิทธิพลต่อความสุขของโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องค์กรฯ และมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (b) เท่ากับ 1.753 หมายความว่า เมื่อบุคลากรมีความถี่ในการปฏิบัติตามกระบวนการขององค์กรเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะทำให้บุคลากรมีความสุขเพิ่มขึ้นถึง 1.713 หน่วย

3. ด้านการติดตามผล ไม่มีอิทธิพลต่อความสุขของโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องค์กรฯ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย

เมื่อเปรียบเทียบอิทธิพลของตัวแปรอิสระทั้ง 3 จากค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณมาตรฐาน (Beta) พบว่า ความสุขของโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องค์กรฯ ได้รับอิทธิพลสูงสุดจากการปฏิบัติตามแผนและนโยบายด้านการกระบวนการขององค์กร (Beta= 0.383) ซึ่งตัวแปรนี้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทั้งนี้สามารถอธิบายการผันแปรได้ร้อยละ 30.4 ($R^2 = 0.304$) (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสุขของโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องค์กรฯ

ตัวแปรอิสระ	b	Beta	Sig	ลำดับอิทธิพล
ปัจจัยด้านการสนับสนุนทางสังคม				
1. ด้านการบริหารจัดการ	0.889	0.160	0.156	-
2. ด้านกระบวนการ	1.713	0.383	0.005	1
3. ด้านการติดตามผล	0.288	0.082	0.501	-
a	61.692			

$R^2 = 0.304$ F = 12.388 Sig of F = 0.000 n = 89

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาองค์ประกอบความสุขของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องค์กรฯ วัดฤประสงค์ 2 ข้อ ดังนั้นในส่วนการอภิปรายผลการวิจัยจึงมุ่งเน้นการอภิปรายตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. วัตถุประสงค์การวิจัยข้อแรก เพื่อศึกษาองค์ประกอบความสุขของโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องค์กรฯ

ในการวิเคราะห์องค์ประกอบความสุขของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผู้วิจัยพิจารณาจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพในประเด็นความสุขในโรงเรียนของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่ม ทั้งนักเรียน อาจารย์ ผู้บริหาร และผู้ปกครอง ซึ่งมีส่วนที่จะทำให้เกิดความสุขขึ้นในโรงเรียน โดยใช้องค์ประกอบความสุขในการทำงานของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบมาเป็นพื้นฐานในการวิเคราะห์ ผลการวิเคราะห์พบว่า ความสุขของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีองค์ประกอบทั้งสิ้น 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) สุขภาพอนามัย 2) เกื้อกูลสังคม 3) สร้างความสนุก ผ่อนคลาย 4) โอกาสพัฒนาศักยภาพ 5) จัดสรรเงินเป็น 6) อยู่ร่วมกันเป็นครอบครัว 7) เชื่อมมั่นในองค์กร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่ผ่านมาพบว่า สุขภาพที่ดีของผู้คน ส่งผลกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจต่อการทำบางสิ่งบางอย่าง โดยมีโอกาสที่จะทำออกมาได้ดี ภายใต้พื้นฐานของการมีสุขภาพร่างกายและสุขภาพจิตที่ดี (Proto, 2016) หากมนุษย์อยู่ในสังคมที่มีความเกื้อกูลและรักใคร่ปรองดองกัน จะนำมาซึ่งความสบายใจจากเหตุการณ์ร้ายๆที่เกิดขึ้นในชีวิต โดยคนในชุมชนจะมีหลักความเชื่อมั่นว่า หากปัญหาเกิดขึ้นสังคมรอบตัวจะเข้าใจ ไม่

[474]

ซ้ำเติม ให้กำลังใจและ สามารถก้าวข้ามปัญหาไปสู่ความสุขได้ (Przyrembel et al.2019) และการที่นักเรียนหรือเด็กที่อยู่ในวัยเรียนได้มีการทำกิจกรรมร่วมกันสามารถช่วยลดช่องว่างที่เกิดขึ้นในสังคมของเด็ก อีกทั้งการร่วมกิจกรรมจะกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความรู้สึกที่อยากจะทำซ้ำ เพื่อทำความรู้จักกับเพื่อนมากขึ้นและพัฒนาไปสู่ความสัมพันธ์ที่ดี (Leung, 2020)

งานวิจัยอีกส่วนหนึ่งพบว่า อีกทั้งยังพบว่า โอกาสที่ได้รับจากการทำงานในองค์กรช่วยส่งเสริมให้บุคลากรเป็นคนที่มีความก้าวหน้ามากขึ้นจากการถูกกระตุ้นผ่านงานที่มีความท้าทายมากขึ้น และได้เรียนรู้ในการปรับตัวเข้ากับผู้คนในโอกาสใหม่ๆเช่นกัน (Matthews & Ritter, 2019) การที่ผู้คนไม่มีสติในการจ่ายอย่างพอดีในความสามารถของตนเอง ถือเป็นสิ่งที่ควรตระหนัก เนื่องจาก ปัญหาจากการไม่มีเงินเก็บในอนาคตนำมาสู่ผลเสียจำนวนมาก เช่น การชำระหนี้ ความเครียด โดยหากยังดำรงหน้าที่การทำงานอยู่อาจส่งผลให้เกิดหนี้สิน และสุขภาพจิตที่ย่ำแย่ องค์กรหรือสำนักงานจึงควรมีการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเงินให้กับบุคลากรในองค์กรเพื่อความมั่นคงในระยะยาว (Ismail et al., 2018) ทั้งนี้ความสุขยังสามารถสร้างได้ทำให้เกิดการอยู่ร่วมกันแบบครอบครัวอย่างไม่ขัดแย้งได้ จึงเป็นสิ่งที่มีความท้าทายในระบบการศึกษา โดยเฉพาะในบางโรงเรียนที่ไม่ได้มีการปลูกฝังในเรื่องของความสัมพันธ์ส่วนนี้ (Vidal et al., 2016) และสิ่งสำคัญอีกประการที่จะทำให้ผู้เรียนรู้สึกมีความสุขภาคภูมิใจมาจากการจัดการของโรงเรียนที่ทำให้เกิดความเชื่อมั่นได้ เพื่อให้ผู้เรียนจะเกิดความภาคภูมิใจในสถานบันการศึกษานั้นจะเริ่มต้นมาจากการที่ผู้เรียนมีความภาคภูมิใจในตนเองก่อน อีกทั้งยังรวมไปถึงปัจจัยด้านการถูกยอมรับในความแตกต่าง เช่น ศาสนา เพศ ชชาติพันธุ์ จึงจะนำมาสู่ความสุขภาคภูมิใจหากได้รับการเคารพและส่งเสริมในเชิงบวกในพื้นที่ทางการศึกษา (Hernández et al., 2017)

2. วัตถุประสงค์การวิจัยข้อสอง เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อองค์ประกอบความสุขของโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์

ในการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสุข ใช้การวิเคราะห์ด้วยสถิติการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณรูปแบบพหุระดับ เพื่อทดสอบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสุขของโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ โดยมีข้อกำหนดว่า ตัวแปรอิสระ และตัวแปรตามต้องเป็นระดับอันดับหรือ ระดับอัตราส่วน ตัวแปรใดที่มีการวัดระดับ นามบัญญัติ และระดับอันดับ ต้องปรับให้เป็นตัวแปรหุ่น โดยตัวแปรที่ต้องปรับเป็นตัวแปรหุ่น ได้แก่ ตำแหน่งงาน ซึ่งกำหนดให้บุคลากรสายปฏิบัติการ เป็นกลุ่มอ้างอิง สำหรับตัวแปรหุ่นที่นำเข้าสู่การวิเคราะห์ ได้แก่ บุคลากรสายวิชาการ ส่วนตัวแปรที่มีการวัดระดับอันดับที่นำเข้าสู่การวิเคราะห์ ได้แก่ อายุ ประสบการณ์ทำงาน ด้านข้อมูลข่าวสาร ด้านอารมณ์จิตใจ ด้านทรัพยากร ด้านการบริหารจัดการ ด้านกระบวนการ และด้านการติดตามผล ข้อเสนอแนะจากการวิเคราะห์ด้วยถดถอยพหุคูณ ได้นำตัวแปรอิสระที่มีการวัดระดับ อันดับ 8 ตัว และตัวแปรหุ่น 1 ตัว เข้าร่วมวิเคราะห์ดังกล่าวไว้ข้างต้น แต่ตัวแปรหุ่นมีข้อจำกัดคือมีความสามารถในการผันแปรอยู่ในช่วง ระหว่าง 1 กับ 0 เท่านั้น ซึ่งตัวแปรที่ดีควรเป็นตัวแปรที่ผันแปรได้มาก

ดังนั้นข้อจำกัดจึงอาจส่งผลกระทบต่อความสามารถของตัวแปรอิสระทั้งหมด ในการร่วมกันอธิบายการผันแปรค่าของตัวแปรตาม การวิเคราะห์ความสุขของโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ (Model) ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

รูปแบบที่ 1 วิเคราะห์ปัจจัยคุณลักษณะของบุคลากร ได้แก่ (1) อายุ (2) ประสบการณ์ทำงาน และ (3) ตำแหน่งงาน กับความสุขของโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ พบว่า ความสุขของโรงเรียนสาธิต ไม่ได้รับอิทธิพลสูงสุดจากตัวแปรใด เนื่องจากตัวแปรทั้งหมดไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้สามารถอธิบายการผันแปรได้ร้อยละ 0.7 ($R^2 = 0.007$) ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย สอดคล้องกับงานของ ชนากานต์ นาพิมพ์ และคณะ (2561) ที่ศึกษา คุณลักษณะส่วนบุคคลและแรงจูงใจที่มีผลต่อความสุขในการทำงานของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า คุณลักษณะส่วนบุคคลของบุคลากรทุกด้าน ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน รายได้ และระยะเวลาในการปฏิบัติงาน ไม่มีความสัมพันธ์กับความสุขในการทำงานของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดเพชรบูรณ์

รูปแบบที่ 2 วิเคราะห์ปัจจัยด้านการสนับสนุนทางสังคม ได้แก่ (1) การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร (2) การสนับสนุนด้านอารมณ์จิตใจ และ (3) การสนับสนุนด้านทรัพยากร กับความสุขของโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ พบว่า ความสุขของโรงเรียนสาธิตได้รับอิทธิพลสูงสุดจากการสนับสนุนทางสังคมด้านอารมณ์จิตใจ ($Beta = 0.428$) ซึ่งตัวแปรนี้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ทั้งนี้ตัวแปรสามารถอธิบายการผันแปรได้ร้อยละ 33.2 ($R^2 = 0.332$) และมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (b) เท่ากับ 1.753 อธิบายได้ว่าเมื่อบุคลากรได้รับการสนับสนุนด้านอารมณ์จิตใจเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะทำให้บุคลากรมีความสุขเพิ่มขึ้นถึง 1.753 หน่วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปกรณ์ รัตนทรัพย์ศิริ และธีรพัฒน์ วงศ์คุ้มสิน (2564) ที่ทำการวิจัยเรื่องความมั่นคงทางอารมณ์ ความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรค การเสริมพลังอำนาจและความสุขในการทำงานของครูโรงเรียนเอกชนสายสามัญ ในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี พบว่าความสุขในการทำงานของครูโรงเรียน อยู่ในระดับสูง เนื่องจากบุคลากรมีความรักและพึงพอใจต่อหน้าที่ เนื่องจากมาจากแรงสนับสนุนจากสังคมภายนอก ที่ให้คุณค่าต่อวิชาชีพครูว่าเป็นสายอาชีพที่มีเกียรติ แม้การทำงานจะได้รับความกดดันแต่บุคลากรก็มีความสุขและภาคภูมิใจ รวมถึงรักในสายงานที่ตนได้เป็นส่วนสำคัญต่อการสร้างประโยชน์ให้สังคมจึงส่งผลทำให้การมีความรักในสายงาน

รูปแบบที่ 3 วิเคราะห์ปัจจัยด้านแผนและนโยบาย ได้แก่ (1) ด้านการบริหารจัดการ (2) ด้านกระบวนการ และ (3) ด้านการติดตามผล กับความสุขของโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ พบว่า ความสุขของโรงเรียนสาธิต ได้รับอิทธิพลสูงสุดจากการปฏิบัติตามแผนและนโยบายด้านกระบวนการขององค์กร ($Beta = 0.383$) ซึ่งตัวแปรนี้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทั้งนี้สามารถอธิบายการผันแปรได้ร้อยละ 30.4 ($R^2 = 0.304$) และมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (b) เท่ากับ 1.753 หมายความว่า เมื่อ

บุคลากรมีความถี่ในการปฏิบัติตามกระบวนการขององค์กรเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะทำให้บุคลากรมีความสุขเพิ่มขึ้นถึง 1.713 หน่วย สอดคล้องกับงานของ กอปรลาภ อภัยภักดิ์ (2563) ที่ศึกษาเรื่อง บรรยากาศองค์กรแห่งความสุข พบว่า การจะทำให้มีความสุขเกิดขึ้นในองค์กรต้องเริ่มจากการสร้างองค์กรแห่งความสุขเนื่องจากบุคลากรคือทรัพยากรหลักที่สำคัญในการขับเคลื่อนให้องค์กรไปสู่ความสำเร็จหากองค์กรมีกระบวนการพัฒนาคนอย่างมียุทธศาสตร์ และสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ขององค์กรก็จะเป็นการเพิ่มโอกาสให้องค์กรมีความสามารถที่จะรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงและพร้อมต่อการประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน

สรุป

การวิจัยนี้ค้นพบองค์ประกอบความสุขโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องค์กรักษ์ มีทั้งหมด 7 องค์ประกอบ จากการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ (1) สุขภาพอนามัยดี (2) เกื้อกูลสังคม (3) สร้างความสนุก ผ่อนคลาย (4) โอกาสพัฒนาศักยภาพ (5) รู้จักใช้เงิน (6) อยู่ร่วมกันเป็นครอบครัว และ (7) ความเชื่อมั่นในองค์กร (ภาพที่ 1) ซึ่งองค์ประกอบทั้ง 7 เป็นส่วนสำคัญที่จะนำไปสู่แนวทางในการพัฒนาระดับความสุขในองค์กรให้เพิ่มสูงขึ้น

แผนภาพที่ 1 : องค์ประกอบความสุขของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องค์กรักษ์

[477]

.....

ทั้งนี้ผลการวิจัยเชิงปริมาณยังพบว่า บุคลากรส่วนใหญ่มีความสุขในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 61.80 และมีร้อยละของคะแนนเฉลี่ยต่อความสุขด้านเกื้อกูลสังคมในสัดส่วนสูงสุด ร้อยละ 83.38 รองลงมาคือด้านโอกาสพัฒนาศักยภาพ ร้อยละ 75.77 แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าความสุขด้านสุขภาพอนามัยที่ต่ำอยู่ในระดับน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 57.61 ทั้งนี้เมื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสุข พบว่า การสนับสนุนทางสังคมด้านอารมณ์จิตใจ การปฏิบัติตามแผนและนโยบายด้านกระบวนการขององค์กร มีอิทธิพลต่อความสุขนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย และสามารถอธิบายการผันแปรได้ร้อยละ 33.2 ($R^2 = 0.332$) และ 30.4 ($R^2 = 0.304$) ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

เชิงนโยบาย 3 ข้อได้แก่ (1) ควรมีกิจกรรมส่งเสริมความสัมพันธ์ เช่น การจัดค่ายหรือการจัดสัมมนา นอกสถานที่ เพื่อให้บุคลากรและนักเรียนในโรงเรียน ได้มีโอกาสสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกัน เพื่อให้องค์ประกอบความสุขด้านเกื้อกูลสังคมยังคงดำเนินต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด (2) ควรสนับสนุนโครงการหรือกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านศักยภาพบุคคลให้กับบุคลากรและนักเรียน เช่น การจัดติว หรือการจัดอบรมเพิ่มทักษะวิชาการหรือทักษะการทำงาน เพื่อให้ความสุขด้านโอกาสพัฒนาศักยภาพมีระดับที่สูงคงที่หรือเพิ่มขึ้น (3) ควรมีนโยบายส่งเสริมกิจกรรมสุขภาพ เช่น กีฬาสามัคคี การส่งเสริมกีฬาระหว่างบุคลากรและนักเรียน หรือการสร้างสถานออกกำลังกาย เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า ความสุขด้านสุขภาพอนามัยที่ดี มีระดับที่ต่ำที่สุดอย่างน่าตกใจ ดังนั้นหากผู้มีอำนาจกำหนดด้านนโยบายช่วยส่งเสริมด้านสุขภาพอนามัยที่ดี น่าจะส่งผลให้ความสุขโดยรวมของโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องค์กรฯ มีระดับที่สูงมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการเก็บข้อมูล ส่งผลให้ได้ผู้ให้ข้อมูลไม่เป็นไปตามเป้าหมายการวิจัย จึงทำให้ได้ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 89 คน จาก 120 คน ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไป ควรมีการวางแผนรับมือ/ป้องกันในกรณีที่ไม่เหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ที่อาจส่งผลต่อการทำวิจัยและผลการวิจัยได้ นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่า ความสุขด้านสุขภาพอนามัยที่ดีมีระดับต่ำที่สุด ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไปน่าจะมุ่งเน้นการศึกษาด้านสุขภาพของบุคลากรในองค์กรในเชิงลึก เพื่อหาสาเหตุและปัจจัยที่จะส่งเสริมให้มีความสุขด้านสุขภาพอนามัยที่ดี มีระดับที่สูงขึ้น อันจะทำให้เกิดความสุขในโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องค์กรฯ ต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยนี้ “ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากเงินรายได้สถาบันวิจัย พัฒนา และสาธิตการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประจำปีงบประมาณ 2564” คณะผู้วิจัยขอขอบคุณ สถาบันวิจัย พัฒนา และสาธิตการศึกษา ผู้ให้ทุนสนับสนุนหลักในการดำเนินโครงการวิจัย ตลอดจนการเอื้ออำนวยการอำนวยความสะดวกในการดำเนินงาน และสนับสนุนทรัพยากรที่จำเป็นต่อการดำเนินโครงการวิจัย ขอขอบคุณผู้ให้ข้อมูลและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือในการดำเนินการวิจัย และให้ความช่วยเหลือจนโครงการวิจัยนี้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี คณะผู้วิจัยขอขอบคุณยิ่ง

เอกสารอ้างอิง

- กมล โพธิเย็น. (2559). การจัดการเรียนรู้เพื่อนำความสุขสู่ผู้เรียน. *วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 13 (2), 121-131.
- กมลพร ลาภ อภัยภักดิ์. (2563). บรรยากาตองค์กรแห่งความสุข: คนเบิกบาน งานสำเร็จ. *วารสาร มจร มนุษยศาสตร์ปริทรรศน์*, 6 (1), 315-331.
- จุมพจน์ วนิชกุล วชิรี ชูชาติ และสาโรจน์ เผ่าวงศากุล. (2560). การบริหารการศึกษาเพื่อการพัฒนาการศึกษาเปรียบเทียบกับในประชาคมอาเซียน. *วารสารสารสนเทศ*, 16 (2), 13-30.
- ชนากานต์ นาพิมพ์ ประจักษ์ บัวผัน และ ชัญญา อภิบาลกุล. (2561). คุณลักษณะส่วนบุคคลและแรงจูงใจที่มีผลต่อความสุขในการทำงานของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดเพชรบูรณ์. *วารสารวิจัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น (ฉบับบัณฑิตศึกษา)*, 18 (4), 154-166.
- ปกรณ รัตนทรัพย์ศิริ และ ชีรพัฒน์ วงศ์คุ้มสิน. (2564). ความมั่นคงทางอารมณ์ ความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรค การเสริมสร้างพลังอำนาจและความสุขในการทำงานของครูโรงเรียนเอกชนสายสามัญ ในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี. *วารสารสุทธิปริทัศน์*, 35 (3), 155-173.
- รณยุทธ ขวัญมงคล และอาชัญญา รัตนอุบล. (2563). การพัฒนาความสุขในกองทัพเรือด้วยแนวคิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง. *วารสารวิชาการโรงเรียนนายเรือด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศึกษาศาสตร์*, 7 (1), 17-30.
- ศุภณัฐ อินทร์งาม และ อำนาจ ชนะวงศ์. (2562). การพัฒนาระบบการจัดการการศึกษาปฐมวัยที่มีประสิทธิภาพสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา*, 30 (2), 160-173.
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. (2554). *คู่มือความสุข 8 ประการ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.).

.....
อภากร ราชสงฆ์ กาญจนวัลย์ ปรีชาสุชาติ ภูริทัต สิงห์เสม สุภาพร ผลบุญ และณัฐพล บุญทอง. (2563). การเรียนรู้อย่างมีความสุข ของนักเรียนวัยรุ่นในจังหวัดสงขลา. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ*, 20 (1), 103 - 116.

Hernández, M. M., Robins, R. W., Widaman, K. F., & Conger, R. D. (2017). Ethnic pride, self-esteem, and school belonging: A reciprocal analysis over time. *Developmental psychology*, 53 (12), 2384-2396. <https://doi.org/10.1037/dev0000434>

Ismail, S., Khairuddin, N.S., Alias, N.E., Koe, W., & Othman, R. (2018). An Empirical Analysis of Saving Behavior among Malaysian Employees. *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences*, 8 (10), 1070-1080.
<http://doi.org/10.6007/IJARBSS/v8-i10/4822>

Leung, L. (2020). Exploring the relationship between smartphone activities, flow experience, and boredom in free time. *Computers in Human Behavior*, 103, 130-139.
<https://doi.org/10.1016/j.chb.2019.09.030>

Matthews, R. A., & Ritter, K.-J. (2019). Applying adaptation theory to understand experienced incivility processes: Testing the repeated exposure hypothesis. *Journal of Occupational Health Psychology*, 24 (2), 270-285. <https://doi.org/10.1037/ocp0000123>

Miles, B. & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook*. 2nd edition. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.

Proto, E. (2016). Are happy workers more productive?. *IZA World of Labor*, 315.
<https://doi.org/10.15185/izawol.315>

Przyrembel, M., Vrticka, P., Engert, V., & Singer, T. (2019). Loving-kindness meditation - A queen of hearts?: A physio-phenomenological investigation on the variety of experience. *Journal of Consciousness Studies*, 26 (8), 95-129.

Vidal, R.G., Raga, L.G., & Martín, R.L. (2016). Towards school transformation. Evaluation of a coexistence program from the voice of students and teachers. *Journal of New Approaches in Educational Research*, 5 (2), 137-146.
<https://doi.org/10.7821/naer.2016.7.177>